

BATES OET DE STATES

Dreidelige klucht in t Grunningse dialect

door

MEINDERT A. TELKAMP

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **BATES OET DE STATES** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **MEINDERT A. TELKAMP** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

© 2026 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

De Friese Poort 106

1823 BT Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, generale repetities met publiek, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **11** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Gebruik rekwisieten veilig, lees meer bij tab voorwaarden op onze site.

Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten.

E-mail: rechten@toneelfonds.be. Telefoon: (03)3.66.44.00.

Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

ROLVERDAILEN:

Eric Bates - grootgrondbezitter in Amerika.

Jan Biersma - kroegeigenaar.

Ans Biersma - zijn vrouw.

Henk Wilkens - slimme zakenman en voorzitter van dorpsbelangen.

Aafke Pier - houdt van luxe, is vrijgezel en altijd op zoek.

Alie de Groot - stamgast (al heel wat jaren). Een pittige dame die voor niemand terugdeinst.

Harm de Groot - Haar man en lust er wel een. Lijkt onderdanig naar Alie, maar heeft zo ook zijn streken.

Lenie Pruik - Die kent Eric nog vanuit een eerder leven. Was stapel op hem destijds.

Lena Erica Pruik - Dochter van Lenie en echt een moeders kindje ook al is zij volwassen.

Wim de Vries - Heeft nog een appeltje te schillen met Eric.

Gea de Groot - Nichtje van Alie, komt toevallig langs. Nou ja, toevallig? Een beetje slomerig type. Beheerst amper de Nederlandse taal.

DECOR:

Het toneel heeft de inrichting van een café. Een tapkast met daarvoor enkele barkrukken. Daarnaast zijn er enkele zitjes gesitueerd. Achter de tapkast is een deur die naar de keuken gaat. En dan is er links de ingang van het café.

De belichting dient gezelligheid uit te stralen. Zo ook is het café gezellig ingericht. Het is tenslotte de huiskamer van Jan en Ans.

EERSTE BEDRIJF

(Het speelt zich af laat in de middag. Het is een mooie warme zomermiddag. Het café is zojuist geopend en Jan is druk bezig met het poetsen en ordenen van de glazen wanneer Henk binnenkomt. Op de achtergrond is een muziekje aanwezig, niet storend, met Hollandse muziek: 'ik verscheurde je foto'. Jan is aan het meezingen wanneer de cafédeur opengaat en Henk Wilkens binnenkomt.)

HENK: Middag Jan. Zo bist foto's aan't verscheuren?

JAN: Ha dei Henk. Joa, of en tou heb ik dei drang zeg moar. Foto's in mien kop van bepoalde minsen. *(kiekt lachend noar Henk)*

HENK: Nou dien blik zegt genog. Een mooie binnenkomst. Hest kovvie kloar?

JAN: Zeker Henk. Kovvie din mor?

HENK: Nee loat moar want dei kovvie van guster ligt mie hier nog zwoar op de moag. Doar binnen gain rennies tegen bestand. Dou mie moar ain glas woater oet dei borrelderei doar in Belgie.

JAN: Komt in orde Henk. Zo... en hou stait het leven d'r zo veur vandoag? *(schenkt water in)*

HENK: Nou nait bepoald meroakels. Ik heb vanmörge overleg had mit de gemainte over dei plannen veur 'n nei dörpshoes. En wat denkst?

JAN: Nou aan dien gezicht te zain heb ik 't idee dat het in de koelkast kommen is.

HENK: Nou nait in de koelkast. 't Is nog aarger. Het is definitief ofwezen.

JAN: Ofwezen? Moar 't zag er ja zo goud oet mit aal dei plannen.

HENK: Joa op papier moar toun de rekenmeesters d'r aan te pas kwamen namen ook de rimpels tou op 't gezicht van de wetholder en zien sektoaris. En toun kreeg ik te heuren dat 't defnitief van de boan is.

JAN: Nou dat muit mie ja Henk. Doe hest d'r ja zoveul tied in stoken.

HENK: Muit die dit echt?

JAN: Zeker. Moar hou dat zo?

HENK: Nou as't d'r wel kommen was din was het veur joen bedrief nait bepoald mooi west naitwoar?

JAN: *(lachend)* Och Jong. Oans kroug zit aal in de daarde generaotie. Dei het al zoveul störm's overleefd. Nee. Doar moak ik mien gain zörge over heur.

(Ans komt binnen vanuit de keuken.)

ANS: Woar muikst doe die gain zörge over?

HENK: Moi Aans! Blied dat ik die zuch.

ANS: *(niet bepaald vrolijk)* Moi. Nou mooi veur die din dat dien ogen nog goud waarken.

HENK: Overgangsperikelen Ans?

ANS: Nou nait bepoald Henk, moar af en tou heb ik d'r wel ains laast van. Veural wanneer ik bepoalde mins en tegens kom.

JAN: *(enigszins leedvermaak)* Nou kin't wel weer Ans. Henk het zwoar momentail. Hai het net te heuren kregen dat de plannen veur 't neie dorpsheuse in de koelkast neer zet binnen.

HENK: Nait ien koelkast..... moar ien doodskist.

ANS: *(gezicht knapt helemaal op)* Nou dat is ja 'n mooi bericht. Ik zag 't hieldail aal nait zitten en eerlieks gezegd. Ik heb d'r nooit in leufd ook. Zo!

JAN: Nou.... *(wordt in de rede gebracht door Henk)*

HENK: Kiek dat is tenminste eerlijk! Doar hoal ik wel van. *(kijkt mit ain gemaine blik noar Jan)*

ANS: En nou din? Legst die d'r bie deel?

HENK: Ach joe kinnen mie ja naitwoar? Ik bin nait veur aain gat te vangen. Eerlieks zegd had ik doar al wel wat rekening mit holden. Joe mouten tenslotte op alles veurberaaid wezen. Dat is toch ondernemen Jan?

JAN: Wat bedoultst doe doar mit?

HENK: Zoals ik het zeg. Niks meer en niks anders. Moar goud. Zoals ik al zei, dat je op alles veurberaaid mouten wezen. En zo bin ik aal 'n tied leeden op onderzuik oet goan en heb ik contact kregen mit ain in Amerikoa.

JAN: Ain dei hieldail in Amerikoa woont?

ANS: Nou... hou kist doe nou ain doar in Amerikoa. Bist d'r ja nog

nooit west behalve din dast doe verkled as opperhoofd stief dik ains bie oans in 't café kommen bist. Doe wast op zuik noar 'n merrie. En op Marie van twee deuren verderop hast doe't veurzain. Nou zai haar die joa bienoa scalpeerd.

JAN: *(duidelijk zich geen raad wetend met de opmerkingen van Ans)*
Nou kint wel weer Ans. Moar vertel verder Henk. Mokst mie wel neisgierig.

HENK: Willen joe 't nog wel heuren din?

ANS: Nou....

JAN: *(haar in de rede vallend)* Zeker Henk. Zeker.

HENK: Nou din. *(neemt een slok water)* Ik har hom 'half joar leden aal oetvoerig sproken en oetlegd wat d'r speulde. Want joe mouten op alles veurberaid wezen naitwoar en nooit op ain peerd mouten wedden! En zo het hai mie, Eric Bates, beloofd dat wanneer het nait zol lukken mit de gemainte hai best wel geïnteresseerd zol wezen.

JAN: Geïnteresseerd?

HENK: Joa, hai wil wel investeren.

ANS: Dollars in ploats van euro's? Och joa, wat moakt het oet woar 't weg komt naitwoar Henk? Geld stinkt toch nait, naitwoar Henk?

JAN: Moar goud. Hou komst doe din aan dei noam van Eric Bates.

HENK: Dat is nait zo lastig om te begriepen hur. Wanneer ik joe dit oetleg din begriepen joe't haildail.

ANS: Nou brand din mor lös en verlös ons...

HENK: Waiten joe nog wel dat alweer tig joar leden aan 't inde van de stoatenloan doar vrouger aain boerderij stoan het?

JAN: Joazeker, dei is in verval roakt en doar wonen nou minsen in dei soamen leven en d'r bepaolde ideen op noa hoalen. Ze nemen 't nait zo nauw mit wel ze sloopen heb ik wel ains 't idee. Houveul kinder doar wel nait touhollen. Ze hollen van beweging.

HENK: Nou ja ieder zien meug. Moar waiten joe din nog wel, wel doar vrouger woont hebben.

ANS: *(denkt even na)* Joazeker. 'n Zekere Familie Battjes! Dei hadden geld as woater. 'n Hereboer in dei tied. Joa, dat wait ik nog wel.

JAN: Familie Battjes? Inderdoad doar heb ik wel ains over heurn

spreken. Moar wacht ains even. Doar was toch ain zeun geleuf ik?

HENK: (*trionfantelijk*) Joazeker: Erik.

ANS: Nee... Eric Bates is dus Erik Battjes?

HENK: Klopt haildail. Dei noam Battjes sluig nait aan in the States en nou hait hai Eric Bates.

ANS: Harregat. Wat ja 'n linkmiegel. Ik mocht hom vrouger aal nait. Hai had wat over zug! Doar lopen mie de rillingen nog van over de rugge as ik doar aan denk. En wat hai Lenie destieds aan doan het.

JAN: Ans... nou kint 't wel weer hur. Hai kin ja wel haildail veranderd wezen.

ANS: Nou as ik dit heur dit wait ik wel ain ding: een kat verlaist wel zien hoar mor nooit heur streken. En zo zaalt mit hom ook wel wezen.

HENK: Nou Ans... hai is gain kat heur.

ANS: Nee. Moar wel ain dikke gemaine koater. Hou hai vrouger aal zien geur achter luit. Ik word d'r nog beroerd van as ik d'r aan denk. Bah. Heb geur nog in neus zitten. En dat wil wat zeggen!

HENK: Hou dat zo?

ANS: Nou neem 't bal van schoul vrouger. Hai was zo insmeerd mit geur en kleur dat je d'r hoast van wat dochten. D'r waren in dei tied aal wat jonge wichter dei krols achter hom aan luipen.

JAN: Doe toch nait?

ANS: Hol toch op Jan. Mien ol luu hebben mie aaltied aal veur hom woarschouwd. Veural mien moe dei kon hom nait luchten of zain. En nou komt dei wandelende Etos weer noar oans dörp. Nou ik bin blied dat mien moe dit nait meer mit moakt. (*hoofdschuddend weglopen uit de kroeg via de deur naar de keuken*)

HENK: (*wat aangeslagen*). Nou. Nou....

JAN: Trek die d'r moar niks van aan jong. Ze maint het nait zo kwoad. Ach en vraauwluu dei binnen nou ainmoal wat gevuiliger...

HENK: Dat zal wel. Doar heb ik ja gain ervoaring mit. Moar dei ogen van Ans. Dei luiten niks onvermeld.

JAN: En nou din Henk? Hou goast doe dit verder oplossen?

HENK: (*duidelijk nu op zijn hoede*) 't Ainige wat ik d'r over kin zeggen

is dat hai mörgen vroug al aankomt op Schiphol. Ik hoal hom op en din hebben wie mit hom ain vergoaderen. Moar hai is hier toch wel welkom Jan.

JAN: Wie hebben ain hoeskoamer Henk dei veur elk en ain tougangkelijk is. Zo ook veur Erik Battjes.

HENK: Bates... Jan!

JAN: Nou ik nuim hom Battjes alhoewel ik hom nait ains kin. In dei tied kon ik Ans ook nog nait ains. Woar blijft de tied naitwoar.

HENK: Over tied gesproken, *(en kiekt op klok)* ik heb morgen ain drokke dag veur de boug en mout weg. Ik wil groag eem dat woater ofrekenen.

JAN: Dat is din 3 euro Henk.

HENK: Asjeblijft. Groeten aan Ans en groag tot 'n volgende keer.
(verlaat de kroeg)

(Ans komt binnen.)

ANS: *(hoofdschuddend)* Nou dit wordt 'n drama Jan. Eric Battjes weer over de vlouer. Ik hol nait zo van drama's. Heb laiver te moaken mit 'n bliedspul.

JAN: Heur ains Ans. Wie hebben aal zoveul beleefd hier. Dit overleven wie ook wel weer.

ANS: Nou..... mit dei Henk Wilkens? Zien achternoam zeg het aal. Doar zit aain staarke wil in. Proat moar aais mit minsen dei hom kennen. Hai geft nooit op!

(De kroegdeur gaat op en Aafke Pier komt binnen.)

AAFKE: Goeiemiddag Ans en Jan. Hai wat is het toch warm buiten zeg. Ik heb het zweet overal staan. Nou ja..... wat kijken jullie bedrukt. Ik kom toch niet ongelegen?

ANS: Nee heur wicht. Zeker nait. Wat mag het wezen?

AAFKE: Een glas rode wijn graag en mag ik daar ook wat water bij?

ANS: zeker Aafke. Jan helpt die wel heur. *(Ans gaat af naar de keuken)*

AAFKE: Is ze niet helemaal lekker?

JAN: Zeker wel heur. Ach of en toe din binnen d'r gewoon wat zaakjes dei om aandacht vroagen.

AAFKE: Ach ja, dat hebben vrouwen nou eenmaal nietwaar zo af en

toe. Maar gelukkig dat het dan niet aan mij ligt. Dat is wel een opluchting. Het is al zo warm en by the way: Na een poosje gaat het wel weer over hoor.

JAN: Nou ik bin baang dat dit wel wat langer kin duren dan n pooske.

(Aafke gaat aan een tafel zitten. Pakt haar telefoon en bemoeit zich daarmee. Even later brengt Jan haar het bestelde.)

Asjeblieft Aafke. Geniet d'r van.

AAFKE: Dankjewel Jan. Dat gaat zeker lukken hoor! *(neemt een slok)* Heerlijk die kabinet.

JAN: Cavignet Aafke. Cavignet.

(De deur van de kroeg gaat open en Alie en Harm komen binnen.)

ALIE: Ik zee goidag ook noamens Haarm. *(gaan gelijk naar de bar en laten zich vallen op de barkrukken)* Wie hebben vreselijke dörst. Man, wat is't toch waarm. Volgens mie is't wel vottig groaden boeten. Groag twee fleskes mit wat schoem d'r op zunder glas.

JAN: Moi Alie. Moi Haarm. Joa. 't Is zeker waarm. En mit dei waarmte goan joe d'r oet? *(serveert twee biertjes)*

ALIE: Wie binnen nait van verkoade heur Jan. En doe moutst toch ook wat om te zetten hebben? *(neemt daarna luidruchtig een slot van haar bier)* Hai wat Lekker. Net of d'r ain engeltje over... *(kijkt dan op zij en ziet Aafke zitten)* Kiek ains aan. Nee moar. Aafke zulf. Is d'r nog neis Aafke?

AAFKE: Nou ik ben net aan het scrollen. Maar mijn vingernagels zitten me wat in de weg. Ja die zijn net weer gezet. Dat was weer een heel gedoe. Maar het is allemaal weer gelukt hoor. Ik kan nou weer ergens een vinger op leggen.

ALIE: Nou as ik dit zo zai din ist moar goud das doe gain eerappels hufst te ruden. Wa t'n creotatie en lakwaark. Das't deur d'r mit open kregen hest. *(draait zich weerom naar Jan)* En hou is't mit die Jan. Is d'r nog neis?

ANS: *(komt binnen, gezicht staat strak)* Nou en of d'r neis is. Henk Wilkens was hier net. Dat gesubdidieer mit 'n neie dörpshoes gait nait deur. En nou het hai zien contacten aansproken om te investeren en ain d'r van zugt 't wel zitten en komt van ver noar hier.

HARM: Van ver naor hier? Hou ver is ver?

ANS: Nou haail ver. Oet the States notabene. Eric Bates oet the States. Oftewel Erik Battjes. Nou grootgrondbezitter in Amerikoa en dei wil hier goan investeren.

HARM: Dei pukkellige Erik Battjes? Dei linkmiegel dei overaal zien geur achter loaten het bie de jonge wichter vrouger?

ANS: Joa. Dei Erik. *(laat hoorbaar de K vallen)*

ALIE: En dei nuimt zich nou Bates?

ANS: Joa, dat ligt beter in 't geheur doar en veural denk ik beter bie aal wat vrouwelijk is. *(waarop Aafke nieuwsgierig hun kant op kijkt en duidelijk niet meer geïnteresseerd is in haar smartphone)*

HARM: 't Is toch nait te geleuven.

JAN: Nou zeker wel. Mórgen komt hai hier aal hier noar tou!

ALIE: O, o, dat gait zörgen veur ellende.

ANS: Hou dat zo wicht?

ALIE: Nou denk moar ains aan Lenie. Hou hai heur destieds achter loaten het.

JAN: Joa, hadden ze in dei tied gain scharrelderei?

ALIE: Scharrelderei nuimst doe dat? Man ze likten mekoar haildail of. Elke dag zagst ze zitten op 't baankje in paark. Stief in mekoar verstrengeld. En toun noar 'n haalf joar is hai vertrokken. Ik wait nog dat hai heur ain braifke achterloaten haar. Ik geleuf dat d'r op stond van dat hai zien dreum achter noa ging.

ANS: Zien dreum achternoa? Zien..... achternoa zelst bedoulen *(en wiest op haar kruis)*

ALIE: Nou dit kin't nog wat worden zo hier op 't dörp. Als Lenie dit te heuren kriegt?

(Aafke wordt nu toch wel heel nieuwsgierig en beweegt zich naar de bar toe met een glas wijn in de hand.)

AAFKE: Nou dat is zeker wat als ik dit zo hoor. Wat ontzettend vervelend voor Lenie!

ALIE: Zo, madamme is ook wakker worden? Bin de noagels opdreugd Aafke? Bist neisgierig worden?

AAFKE: Nou nee niet bepaald hoor. Ik wilde nog graag wat water bestellen. Maar deze kabinet is wel een hele sterke hoor.

JAN: Och heden ik heb woarschienlijk de verkeerde wien inschonken Aafke. Doe hest immers aaltied dei ... *(wijst naar een fles)* Deur aal dat gedou van zonet heb ik verkeerde fles pakt. Kriegst ain neie van mie hur.

AAFKE: Ach Jan. Ik neem je dit niet kwalijk hoor. Maar dan is dit allemaal wel verontrustend als ik dit zo hoor. *(neemt een slok en gaat op haar telefoon scrollen doch haar aandacht gaat uit naar het gesprek)*

ALIE: Bist lid van redaktie van kraant Aafke? Of zit d'r wat in de lucht woardoar dien vrouwelijkheid mit die op de loop gait.

JAN: Nou Alie, 'n beetje vrundelieker kint ook wel heur. Aafke is gewoon geïnteresseerd. Zai is net as die ook gast hier.

ALIE: Joa.. Dat is ze! En alles te waiten moakt nait gelukkig.

HARM: Moar vertel ains verder Ans: Hou gait dit nou din wieder?

ANS: Doar waiten wie ook nog niks van. Moar vast stait dat dei Henk Wilkens zien plan deur wil zetten. Doar is hai tenslotte aal haal laank mit bezig. Koste wat het kost.

ALIE: Nou din kin joe joen broek moar stevig vast moaken.

ANS: Hou dat zo Alie?

ALIE: Nou hom kinnende ropt hai joe de broek zo van 't gat. Proat moar ains mit Wim de Vries. En doar komt bie. As hai din zoveel geld het. Hou het hai dat din zo oet de grond kregen. Nee, dat is gain zuuvere kovvie. Leer mie hom kennen.

JAN: Dat vaalt wel wat mit heur Alie. Wie hebben al zoveel deurstoan met mekaor hier.

ALIE: Nou leuf mie moar. Hai het nait veur niks dei olle schoulvrund van hom aanschreven. Hai het moar ain doel: en dat is dat d'r nei dörpshoes komt. En wel binnen straks doarvan de dupe? Nou?

JAN: Alie het 't lopt nou toch ook noast mekoar. 't Gaait nou toch ook goud?

ANS: Nou nee Jan. Dat gaait het naait. Het wordt ains tied dat die de ogen open goan. Doe slepst Jan!

ALIE: Moar luuster ains even. Wie kinnen hier toch wat aan doun mit mekoar. Wie loaten dat geld toch nait regeren hier in 't dorp.

AAFKE: Nou met geld is helemaal niets mis hoor. Je kunt er fijne dingen mee doen. *(kijkt naar haar nagels en trekt haar blouse recht)*

ALIE: Verdaipst doe die nou moar in dien kabinet en dien mooi gelakte noageltjes.

(Aafke loopt weg en gaat weer aan haar tafel zitten. Geïnteresseerd in haar smartphone... Tenminste.)

JAN: Nou Alie. Zo kin't wel weer heur. Ik wait dat 't waarm is heur moar...

ALIE: Ik bin 't mit Ans aains. Dei Wim roekt geld Jan! Zowoar dat ik Alie Biermans hait. En wie lussen d'r nog wel ain.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto